

*Raport z realizacji
Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Kuślin za lata 2014-2015*

Gmina Kuślin
ul. Emilii Sczanieckiej 4
64-316 Kuślin

Kuślin, listopad 2016

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	6
1.2. CEL I ZAKRES PRZYGOTOWANIA RAPORTU	6
1.3. PODSTAWA PRAWNA SPORZĄDZENIA RAPORTU	6
1.4. OKRES, OBJĘTY RAPORTEM.....	7
1.5. SPOSÓB ZBIERANIA INFORMACJI ORAZ ICH ŹRÓDŁA	7
2. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO GMINY KUŚLIN W LATACH 2014–2015.....	8
2.2. STAN CZYSTOŚCI I OCHRONA WÓD.....	8
2.2.1. Ocena jakości wód powierzchniowych.....	8
2.2.2. Ocena jakości wód podziemnych na terenie JCWPd	8
2.2.3. Monitoring wód podziemnych na OSN	9
2.2.1. Monitoring wód podziemnych na terenie zamkniętego składowiska odpadów komunalnych w Kuślinie	11
2.3. OCHRONA PRZYRODY	12
2.4. OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	14
2.4.1. Wyniki klasyfikacji stref pod kątem ochrony zdrowia	15
2.4.2. Wyniki klasyfikacji w oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin	16
2.5. GLEBY	17
2.6. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE.....	17
2.7. GOSPODARKA ODPADAMI KOMUNALNYMI	17
2.8. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZED AWARIAMI	19
3. OCENA KOSZTÓW I DOFINANSOWANIA.....	20
3.2. WPŁYWY DO BUDŻETU Z TYTUŁU OPŁAT I KAR O KTÓRYCH MOWA W ART. 401 UST. 4-6 USTAWY PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA	20
3.2.1. Wydatki majątkowe na realizację celów zawartych w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kuślin w latach 2014-2015.....	20
3.2.2. Cel: Ochrona zasobów i jakości wód podziemnych i powierzchniowych.....	21
3.2.3. Cel: Ochrona powietrza atmosferycznego. Promowanie najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, uwzględniając w tym rozwiązania technologiczne, administracyjne i finansowe.....	21
3.2.4. Cel: Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją.....	22
3.2.5. Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności, rozwoju zasobów leśnych oraz całkowita ochrona wszystkich zasobów przyrody przed ich degradacją	23
3.2.6. Cel: Ochrona mieszkańców i środowiska przed poważnymi awariami związanymi z transportem substancji niebezpiecznych.....	23

4. OCENA REALIZACJI CELÓW I DZIAŁAŃ OBJĘTYCH W AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM	23
4.2. OCHRONA ZASOBÓW I JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH	24
4.3. OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	25
4.4. OCHRONA PRZED HAŁASEM	26
4.5. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB.....	28
4.6. OCHRONA PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI	29
4.7. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM ORAZ ELIMINACJA I MINIMALIZACJA SKUTKÓW W RAZIE ICH WYSTĄPIENIA	29
4.8. OCHRONA PRZYRODY I EDUKACJA EKOLOGICZNA	30
4.9. MIERNIKI REALIZACJI AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	31
5. PODSUMOWANIE	37

SPIS TABEL

TABELA 1. OCENA JAKOŚCI WÓD W PUNKTACH POMIAROWYCH SIECI KRAJOWEJ W RAMACH MONITORINGU OPERACYJNEGO STANU CHEMICZNEGO WÓD PODZIEMNYCH W LATACH 2014-2015.....	9
TABELA 2. DANE TECHNICZNE OTWORÓW OBSERWACYJNYCH	11
TABELA 3. WYKAZ POMNIKÓW PRZYRODY NA TERENIE PARKÓW ZABYTKOWYCH W MIEJSCOWOŚCIACH CHRAPLEWO, TRZCIANKA, ŚLIWNO, TOMASZEWO	12
TABELA 4. LEŚNICTWO I OCHRONA ŚRODOWISKA W LATACH 2014-2015 W GMINIE KUŚLIN.....	14
TABELA 5. WYNIKOWE KLASY STREFY WIELKOPOLSKIEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA	16
TABELA 6. WYNIKOWE KLASY STREFY WIELKOPOLSKIEJ DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ ORAZ KLASA OGÓLNA, UZYSKANE W OR DOKONANEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW USTANOWIONYCH W CELU OCHRONY ROŚLIN	17
TABELA 7. WPŁYWY Z TYTUŁU OPŁAT I KAR W LATACH 2014-2015	20
TABELA 8. PODJĘTE DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY ZASOBÓW WODNYCH ORAZ GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ NA TERENIE GMINY KUŚLIN W LATACH 2014-2015	21
TABELA 9. PODJĘTE DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA NA TERENIE GMINY KUŚLIN W LATACH 2014-2015	21
TABELA 10. PODJĘTE DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB NA TERENIE GMINY KUŚLIN W LATACH 2014-2015	22
TABELA 11. PODJĘTE DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY ZASOBÓW PRZYRODY ORAZ WZROSTU ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ I REKREACYJNEJ GMINY KUŚLIN W LATACH 2014-2015.....	23
TABELA 12. PODJĘTE DZIAŁANIA W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO NA TERENIE GMINY KUŚLIN W LATACH 2014-2015...	23
TABELA 13. OCENA REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY ZASOBÓW WODNYCH I GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ W LATACH 2014-2015	24
TABELA 14. OCENA REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO W LATACH 2014-2015	26
TABELA 15 OCENA REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY PRZED HAŁASEM W LATACH 2014-2015.....	27
TABELA 16. OCENA REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY POWIERZCHNI ZIEMI I GLEB W LATACH 2014-2015	28

TABELA 17. OCENA REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY PRZED POLAMI ELEKTROMAGNETYCZNYMI W LATACH 2014-2015	29
TABELA 18. OCENA REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI W LATACH 2014-2015	30
TABELA 19. OCENA REALIZACJI ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY PRZYRODY W LATACH 2014-2015.....	31
TABELA 20. WSKAŹNIKI REALIZACJI AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY KUŚLIN.....	32

SPIS RYSUNKÓW

RYS.1. MAPA ZASIĘGU OSN NA TERENIE GMINY KUŚLIN	10
---	----

1. WPROWADZENIE

1.2. Cel i zakres przygotowania Raportu

Celem opracowania niniejszego Raportu jest przedstawienie stopnia realizacji *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kuślin na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019 r.*, zwanego dalej *Aktualizacją Programu*, w okresie sprawozdawczym, tj. obejmujący lata 2014-2015, wg. stanu na dzień 31.12.2015 r. Dążąc do realizacji powyższego celu w Raporcie przedstawiono:

- stan środowiska w okresie sprawozdawczym tj. obejmujący lata 2014-2015,
- postępy w realizacji każdego z zadań zapisanych w *Aktualizacji Programu*, wyjaśnienie powodów zaniechania działań lub ewentualnych opóźnień,

oraz określono

- stopień realizacji przedsięwzięć przyjętych w *Aktualizacji Programu*.

Sposób opracowania Raportu został podporządkowany zagadnieniom znajdującym odzwierciedlenie w treści *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kuślin*, obejmującym ocenę:

- powietrza atmosferycznego,
- hałasu,
- zasobów wodnych i gospodarki wodno-ściekowej,
- zasobów przyrodniczych,
- powierzchni ziemi i gleb,
- promieniowania elektromagnetycznego,
- stopnia zagrożenia awariami.

1.3. Podstawa prawna sporządzenia Raportu

Zgodnie zapisem z art. 17 i 18 ustawy *Prawo ochrony środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 672) organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza odpowiednio gminny program ochrony środowiska, który następnie jest uchwalany przez radę gminy. Program ten sporządzany, podobnie jak polityka ekologiczna państwa co 4 lata, powinien określać cele i priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe (art. 14). Ponadto, na podstawie powyższych przepisów organ wykonawczy gminy zobowiązany jest do sporządzania co dwa lata raportów z wykonania programów ochrony środowiska i przedstawienia ich na posiedzeniu Rady Gminy.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska z 2012 r., została zatwierdzona przez Radę Gminy w Kuślinie uchwałą Nr XIX/100/2012 z dnia 21 czerwca 2012 roku.

1.4. Okres, objęty Raportem

Niniejszy Raport obejmuje drugi okres sprawozdawczy obejmujący lata 2014-2015.

1.5. Sposób zbierania informacji oraz ich źródła

W Raporcie w sposób syntetyczny przedstawiono stopień realizacji *Aktualizacji Programu* bazując na informacjach pozyskanych z:

- Urzędu Gminy w Kuślinie,
- Bazy Danych Lokalnych, Głównego Urzędu Statystycznego, www.stat.gov.pl,
- Raportu o stanie środowiska w województwie wielkopolskim, WIOŚ Poznań 2014, 2015,
- Roczne oceny jakości powietrza w województwie wielkopolskim w latach 2014-2015, WIOŚ Poznań 2014-2015,
- Monitoringu Środowiska – wyniki badań, klasyfikacja wskaźników i oceny za rok 2014 i 2015, WIOŚ Poznań 2014-2015,
- Centralnej Bazy Danych Geologicznych Państwowego Instytutu Geologicznego,
- *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kuślin na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019*,
- Stron internetowych Urzędu Gminy Kuślin: www.kuslin.pl, www.bip.kuslin.pl.

2. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO GMINY KUŚLIN W LATACH 2014-2015

2.2. Stan czystości i ochrona wód

2.2.1. Ocena jakości wód powierzchniowych

Na terenie Gminy Kuślin wyróżniono następujące jednolite części wód powierzchniowych:

- Mogilnica Zachodnia JCW nr PLRW6000161856869,
- Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej JCW nr PLRW6000161856849,
- Szarka JCW nr PLRW6000171878529.

Monitoring jakości wód w ww. JCW prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu w wyznaczonych punktach kontrolno-pomiarowych.

Stan jednolitych części wód płynących

W analizowanych latach: 2014-2015 na terenie Gminy Kuślin nie zlokalizowano punktów pomiarowo-kontrolnych, stąd ocenę jakości wód opracowano na podstawie dostępnych wyników badań monitoringu operacyjnego (MO) dla najbliższych punktów zlokalizowanych poza jej granicami:

- w miejscowości Troszczyń, gm. Opalenica – JCW Mogilnica Zachodnia w 0,6 km – jakość wód odpływających z obszaru Gminy,
- w miejscowości Brody, gm. Lwówek – JCW Mogilnica Zachodnia w 30 km - ocena jakości wód dopływających na teren Gminy,
- w miejscowości Wojnowice, gm. Opalenica – JCW Mogilnica w 32,1 km - wody dopływające na teren Gminy Kuślin.

Monitoring operacyjny prowadzony jest w celu ustalenia stanu JCW uznanych za zagrożone niespełnieniem określonych celów środowiskowych oraz w celu dokonania oceny zmiany stanu JCW, wynikającego z przyjętych działań dla poprawy ich jakości. W analizowanych latach dla rzeki Mogilnicy nie wykonano oceny stanu ze względu na brak klasyfikacji stanu chemicznego przy dobrym stanie / potencjale ekologicznym lub ze względu na brak klasyfikacji stanu / potencjału ekologicznego przy dobrym stanie chemicznym.

2.2.2. Ocena jakości wód podziemnych na terenie JCWPd

Teren Gminy Kuślin położony jest na obszarze JCWPd 62. Od roku 2007 Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie prowadzi w województwie wielkopolskim badania chemizmu wód podziemnych w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu prowadzi monitoring wyłącznie na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych.

W roku 2014 i 2015 w ramach prowadzonego na terenie Wielkopolski monitoringu operacyjnego nie wyznaczono punktów pomiarowo-kontrolnych na terenie Gminy Kuślin. Najbliższym punktem

poboru prób wód był punkt w miejscowości Wojnowice, gm. Opalenica (zabudowa miejska zwarta). W latach 2014-2015 w ww. punkcie oznaczono III (zadowalającą) klasę jakości wód podziemnych.

Tabela 1. Ocena jakości wód w punktach pomiarowych sieci krajowej w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w latach 2014-2015

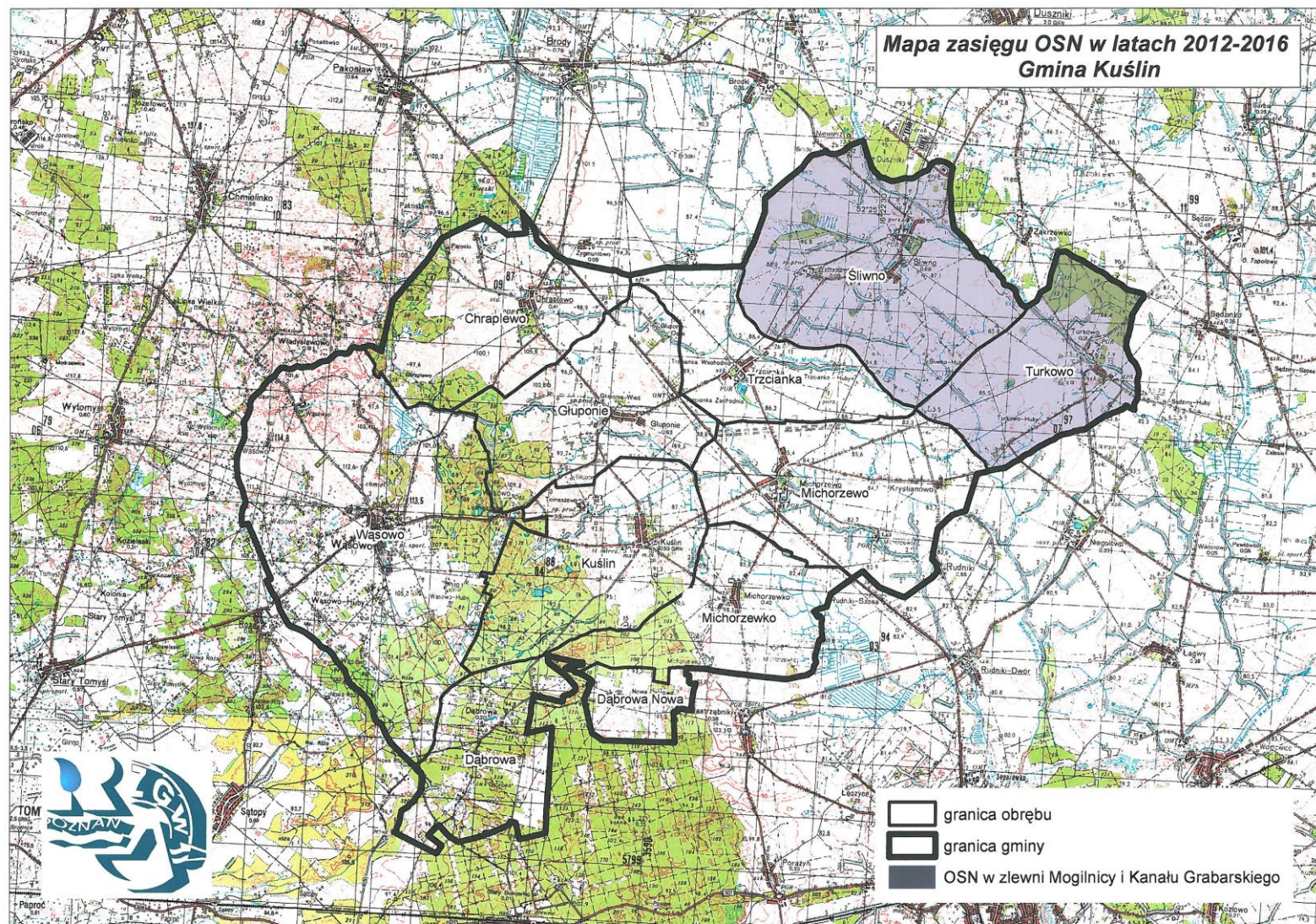
JCWPd	Nr punktu pomiarowego	Miejscowość	Współrzędne PUWG 1992	Rok 2014		Rok 2015	
				Ocena klasy jakości surowa	Klasa jakości wody końcowa	Ocena klasy jakości surowa	Klasa jakości wody końcowa
62	2558 MONBAD	Wojnowice	327334,0, 499116,5	III	III	III	III

WIOŚ Poznań, 2014-2015

2.2.3. Monitoring wód podziemnych na OSN

Rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 12 lipca 2012 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty w granicach województwa wielkopolskiego wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (DZ. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 3143) zweryfikowano wykaz wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w regionie Warty. W świetle przeprowadzonych badań obszar zlewni rzeki Mogilnicy i Kanału Grabarskiego zaliczono do OSN. Na terenie Gminy Kuślin obejmuje on sołectwa: Śliwno oraz Turkowo (rys.1). Zostały one objęte Programem działań mającym na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Warunki wdrożenia Programu określone są rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 17 sierpnia 2012r. w sprawie wprowadzenia programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r. poz. 3601).

W ramach monitoringu wód podziemnych na OSN w granicach Gminy Kuślin nie wyznaczono punktów pomiarowo-kontrolnych. Przeprowadzone badania w latach 2014-2015 r. na terenie OSN w zlewni Mogilnicy i Kanału Grabarskiego nie wykazały zagrożenia zanieczyszczeniem, ani zanieczyszczenia wód azotanami pochodzenia rolniczego.

Rys.1. Mapa zasięgu OSN na terenie Gminy Kuślin
źródło: www.kuslin.pl

2.2.1. Monitoring wód podziemnych na terenie zamkniętego składowiska odpadów komunalnych w Kuślinie

Na terenie zamkniętego składowiska odpadów komunalnych w Kuślinie prowadzony jest monitoring wód podziemnych w trzech otworach (tabela 2.). W roku 2014 badania prowadzono w dwóch okresach: I półrocze-maj oraz II półrocze-listopad. Analizy obejmowały oznaczenie: odczynu pH, elektrolitycznej przewodności właściwej, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Pb, Zn, Cu, Cr, Cd, Hg) oraz sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Tabela 2. Dane techniczne otworów obserwacyjnych

Nr otworu/parametr	P-1	P-2	P-3
Rzędna terenu	94,15 m npm	94,27 m npm	94,19 m npm
Rzędna punktu pomiarowego – kryza rury osłonowej	94,55 m npm	94,86 m npm	94,56 m npm
Wysokość kryzy nad teren	0,40 m	0,59 m	0,37 m
Głębokość otworu obserwacyjnego – od kryzy	13,83 m	12,49 m	13,24 m

źródło: Sprawozdanie z monitoringu lokalnego terenu Gminnego Składowiska Odpadów Komunalnych (w Kuślinie) w roku 2014; Poznań 2014

Oznaczone jony metali ciężkich kształtowały się na poziomie I-szej i II-giej klasy jakości wód podziemnych. Jedynym odstępstwem była podwyższona zawartość niklu (Ni) w próbach pobranych z otworu P2 (III i IV – ta klasa jakości). Stężenia metali ciężkich w żadnej z prób nie przekroczyły wartości maksymalnych, dopuszczalnych dla wody podziemnej z tzw. obszarów typu „C”, zgodnie ze „Wskazówkami metodycznymi do oceny stopnia zanieczyszczenia gruntów i wód podziemnych produktami ropopochodnymi i innymi substancjami chemicznymi” (PIOŚ, Warszawa 1995 r.).

Pobrane próbki wody wykazały zanieczyszczenia pod względem wskaźników fizyko-chemicznych. Wody zostały zaliczone do klas wód podziemnych:

- w otworze P-1 – w V (złej) klasie jakości wód podziemnych
- w otworze P-2 – w V (złej) klasie jakości wód podziemnych
- w otworze P-3 – III (zadowalającej) klasie jakości wód podziemnych.

Zawartość chlorków tj. podstawowego wskaźnika zanieczyszczeń wód podziemnych kształtowały się w roku obserwacyjnym 2014 na zróżnicowanym poziomie. W wodach pobranych z otworów P-1 i P-3 zawartość chlorków była podwyższona. Bardzo wysoką zawartość chlorków i jej wzrost względem 2013r. stwierdzono w próbach pobranych z otworu P-2.

W żadnej z przebadanych prób nie stwierdzono zawartości WWA powyżej 0,02 µg/dm³. Odnotowano natomiast wzrost ogólnego węgla organicznego w próbach pobranych z otworu P-2.

W roku 2015 badania prowadzono w dwóch okresach: I półrocze-kwiecień oraz II półrocze-październik. Analizy obejmowały jak w roku 2014 oznaczenie: odczynu pH, elektrolitycznej

przewodności właściwej, ogólnego węgla organicznego (OWO), zawartości metali ciężkich (Pb, Zn, Cu, Cr, Cd, Hg) oraz sumy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Wykonane badania za zawartość wybranych metali ciężkich wykazały, że oznaczone stężenie ww. jonów metali w kwietniu i październiku kształtowały się na poziomie I-szej i II-giej klasy jakości wód podziemnych. Jedynym odstępstwem była podwyższona zawartość niklu (Ni) w próbach pobranych z otworu P-2.

Pobrane próbki w przebadanym zakresie są zanieczyszczone pod względem fizyko-chemicznym. W 2015 roku mieściły się w następujących klasach jakości:

- w otworze P-1 – w V (złej) klasie jakości wód podziemnych
- w otworze P-2 – w V (złej) klasie jakości wód podziemnych
- w otworze P-3 – III (zadowolającej) klasie jakości wód podziemnych.

W wodach pobranych z otworów obserwacyjnych P-1 i P-2 zawartość chlorków była wysoka. W piezometrze P-3 wody charakteryzują się nieco zmniejszoną ilością chlorków. W porównaniu w rokiem ubiegłym nastąpił spadek zawartości chlorków w otworze P-2.

W żadnej z przebadanych prób nie stwierdzono zawartości WWA powyżej 0,02 µg/dm³. Odnotowano natomiast wzrost ogólnego węgla organicznego w próbach pobranych z otworu P-2, jest ona jednak niższa niż w roku ubiegłym.

2.3. Ochrona przyrody

W Gminie Kuślin, jako pomniki przyrody uznano 19 szt. pojedynczych drzew, 15 szt. grup drzew tworzących m.in. grupy drzew w zabytkowych parkach, 2 aleje drzew wzdłuż dróg oraz 1 głąz narzutowy. Wykaz pomników przyrody na terenie zabytkowych parków w Chraplewie, Trzciance, Śliwnie oraz na terenie osady Tomaszewo przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Wykaz pomników przyrody na terenie parków zabytkowych w miejscowościach Chraplewo, Trzcianka, Śliwno, Tomaszewo

Nr w rejestrze wojewódzkim	Lokalizacja	Opis
815/94	Park zabytkowy w Chraplewie	Żywotnik olbrzymi (2 szt.) wys. 4 i 3 m
816/94	Park zabytkowy w Chraplewie	Sosna wejmutka, wys. 25 m
818/94	Park zabytkowy w Chraplewie	Wiąz szypułkowy (2 szt.) wys. 23 i 22 m
819/94	Park zabytkowy w Chraplewie	Buk pospolity (3 szt.), wys. 23, 24 i 24 m
820/94	Park zabytkowy w Chraplewie	Buk pospolity (11 szt.) wys. od 23 do 26 m
821/94	Park zabytkowy w Chraplewie	Lipa szerokolistna (5 szt.), wys. od 24 do 25 m
822/94	Park zabytkowy w Chraplewie	Dąb szypułkowy (7 szt.), wys. od 24 do 26 m
823/94	Park zabytkowy w Chraplewie	Dąb szypułkowy (8 szt.), wys. od 22 do 24 m
824/94	Park zabytkowy w Trzciance	Dąb szypułkowy wys. 25 m
825/94	Park zabytkowy w Trzciance	Platan klonolistny (3 szt.), wys. od 25 do 27 m

Nr w rejestrze wojewódzkim	Lokalizacja	Opis
826/94	Park zabytkowy w Trzciance	Platan klonolistny, wys. 25 m
827/94	Park zabytkowy w Trzciance	Jesion wyniosły, wys. 24 m
828/94	Park zabytkowy w Trzciance	Klon zwyczajny, wys. 27 m
829/94	Park zabytkowy w Trzciance	Iglicznia trójcieniowa, wys. 26 m
830/94	Park zabytkowy w Trzciance	Wierzba krucha, wys. 28 m
831/94	Park zabytkowy w Trzciance	Żywotnik zachodni, wys. 27 m
832/94	Park zabytkowy w Śliwnie	Dąb bezszypułkowy, wys. 27 m
833/94	Park zabytkowy w Śliwnie	Kasztanowiec zwyczajny, wys. 28 m
834/94	Park zabytkowy w Śliwnie	Kasztanowiec zwyczajny. 3 szt., wys. od 24 do 27 m
835/94	Park zabytkowy w Śliwnie	Buk pospolity, wys. 28 m
836/94	Park zabytkowy w Śliwnie	Lipa drobnolistna, wys. 28 m
837/94	Park zabytkowy w Śliwnie	Platan klonolistny (2 szt.), wys. 24 i 27 m
838/94	Park zabytkowy w Śliwnie	Dąb szypułkowy, wys. 25 m
839/94	Park zabytkowy w Śliwnie	Dąb szypułkowy, wys. 29 m
840/94	Park zabytkowy w Śliwnie	Dąb szypułkowy, wys. 26 m
841/94	Park zabytkowy w Śliwnie	Dąb szypułkowy, wys. 27 m
1038/00	Osada Tomaszewo	Dąb szypułkowy, wys. 24 m
1039/00	Osada Tomaszewo	Dąb szypułkowy „Zbych”, wys. 21 m

źródło: Strategia Rozwoju Gminy Kuślin

Poza wymienionymi w powyższej tabeli, pomniki przyrody uznano również na terenie parku w Wąsowie. Są to dęby szypułkowe oraz buk zwyczajny. Wiek drzew ocenia się na ok 300 lat. Cenne drzewa objęte ochroną znajdują się również w alei Wąsowo – Chraplewo (lipa drobnolistna). Uchwałą Nr X/63/99 Rady Gminy w Kuślinie z dnia 24 września 1999 r. uznano za pomniki przyrody, drzewa leżące na terenie Nadleśnictwa Wąsowo, na nieruchomościach należących do Lasów Państwowych Nadleśnictwa Grodzisk Wlkp., z siedzibą w Lasówkach:

- grupę 4 drzew – 3 szt. dębów szypułkowych (*Quercus robur L.*) i dąb bezszypułkowy (*Quercus petraea*) o nazwie „Cztery kąty”, o obwodzie 180 – 267 cm mierzonym na wysokości 130 cm, i wysokości 27-28 m,
- drzewo – dąb szypułkowy (*Quercus robur L.*) o nazwie „Strażnik” o obwodzie 301 cm mierzonym na wysokości 130 cm i wysokości 26 m,
- grupę 3 drzew – dębów szypułkowych (*Quercus robur L.*) o nazwie „Wydory” o obwodzie 258 – 320 cm mierzonym na wysokości 130 cm, i wysokości 19-26 m,
- drzewo – dąb szypułkowy (*Quercus robur L.*) obrośnięty bluszczem pospolitym (*Hedera helix*) o nazwie „Kapliczka” o obwodzie 280 cm mierzonym na wysokości 130 cm, i wysokości 28 m.

Jedyny objęty ochroną, głaz narzutowy znajduje się w miejscowości Chraplewo, położony w obrębie ewidencyjnym Wąsowo. Jest to głaz o kształcie ostrosłupa z podstawą trójkątną, o długości każdego boku 3 m oraz obwodzie ponad 8 m.

W latach 2014-2015 nie ustanowiono nowych pomników przyrody ani powierzchniowych form ochrony przyrody nie zniesiono też form ochrony przyrody.

Gmina Kuślin nie posiada we władaniu terenów leśnych. Lasy na terenie Gminy Kuślin należą do Skarbu Państwa oraz prywatnych właścicieli. Powierzchnia urządzonych terenów zieleni w latach 2014-2015 nie uległa zmianie (tabela 4.).

Z bilansu nasadzeń oraz ubytków drzew w latach 2014-2015 wynika, iż Gmina Kuślin straciła łącznie 121 szt. drzew, natomiast wzbogaciła się o 33 drzewa oraz o 20 krzewy (tabela 4).

Tabela 4. Leśnictwo i ochrona środowiska w latach 2014 i 2015 w Gminie Kuślin

Stan na dzień 31.XII		Gmina	Gmina
		2014 r.	2015 r.
Powierzchnia gruntów leśnych, hodowla lasu i pozyskanie drewna; zadrzewienia			
A. Powierzchnia gruntów leśnych, hodowla lasu i pozyskanie drewna			
Powierzchnia gruntów leśnych [ha]		0	0
C. Pozyskanie drewna z zadrzewień [m ³]			
Grubizna ogółem		460,8	535,2
Tereny zieleni			
Zieleńce [ha]		5,1 ha	5,1 ha
Zieleń uliczna [ha]		0	0
Żywopłoty nieformowane i formowane		400 mb	400 mb
Zieleń cmentarzy		2,3 ha	2,3 ha
Nasadzenia w ciągu roku(sztuki)	drzew	18 szt.	15 szt.
	krzewów	10 szt.	10 szt.
Ubytki w ciągu roku(sztuki)	drzew	95 szt.	26 szt.
	krzewów	0	0
Zieleńce innych jednostek [ha]		2,2 ha	2,2 ha

źródło: UG Kuślin 2014-2015

2.4. Ochrona powietrza atmosferycznego

Do największych źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza (kotłownie, instalacje technologiczne) na terenie Gminy Kuślin zaliczono:

- Zakład Ogólnobudowlany, Michorzewo,

- Zakład Produkcyjno-Usługowo-Handlowy ASKOR, produkcja wyrobów z drewna iglastego, Michorzewo,
- BM Kobylin Sp. z o.o., Tomaszewo,
- Kozłowsky – produkcja materiałów budowlanych, Kuślin,
- Laskowski M.S. – piekarstwo, cukiernictwo, Kuślin,
- BHJ Polska Sp. z o. o., Michorzewko,
- Technika Sp. z o.o., Głuponie.

Ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim dokonuje corocznie Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska zgodnie z zapisem art. 89 ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Ocena i wynikające z niej działania odnoszone są do obszarów nazywanych strefami. Zgodnie z nowym podziałem (od 2010 r.) strefę stanowi: aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy, miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy oraz pozostały obszar województwa. Gminę Kuślin w analizowanych latach zaliczono do *strefy wielkopolskiej*.

Podstawą klasyfikacji stref w oparciu o wyniki rocznej oceny jakości powietrza jest dopuszczalny poziom substancji w powietrzu, dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji, poziom docelowy oraz poziomy celów długoterminowych. Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości. Wynikiem oceny pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia oraz kryteriów dla ochrony roślin dla wszystkich substancji, które podlegają ocenie jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

- A – gdy stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych,
- B – gdy stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- C – gdy stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny, poziomy docelowy, poziomy celów długoterminowych,

oraz dla ozonu:

- D1 – gdy poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego,
- D2 – gdy poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

2.4.1. Wyniki klasyfikacji stref pod kątem ochrony zdrowia

Do oceny jakości powietrza w Gminie Kuślin pod kątem ochrony zdrowia wykorzystano pomiary wykonywane na terenie powiatu nowotomyskiego, klasyfikację na zasadzie analogii – pomiary

substancji wykonane na innych stanowiskach pomiarowych w strefie wielkopolskiej oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości otrzymane w latach 2014-2015 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomu celu długoterminowego pozwoliły na zakwalifikowanie Gminy Kuślin, będącej składową strefy wielkopolskiej, do niższych klas (tabela 5.):

- w roku 2014:
 - do klasy A – dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu oraz metali oznaczanych w pyłe PM10, dla pyłu PM2,5,
 - do klasy C – ze względu na wynik pyłu PM10 i benzo(a)pirenu oznaczanego w pyłe PM10.
- w roku 2015:
 - do klasy A – dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, benzenu oraz metali oznaczanych w pyłe PM10,
 - do klasy C – ze względu na wynik oceny dla pyłu PM2,5, pyłu PM10 i benzo(a)pirenu oznaczanego w pyłe PM10

W przypadku pyłu PM10 podkreślić należy, że w analizowanych latach odnotowano tylko przekroczenia dopuszczalnego poziomu dla 24-godzin. Na żadnym stanowisku nie odnotowano przekroczeń stężenia średniego dla roku. Strefę zaliczono do klasy D2. Termin osiągnięcia poziomu celu długoterminowego określono na rok 2020.

Tabela 5. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
	SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5	Pb	C ₆ H ₆	CO	Cd	Ni	As	B(a)P	O ₃
2014	A	A	C	A	A	A	A	A	A	A	C	A
2015	A	A	C	C	A	A	A	A	A	A	C	A

źródło: WIOŚ Poznań, 2014-2015 r.

2.4.2. Wyniki klasyfikacji w oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin

Do oceny jakości powietrza w Gminie Kuślin pod kątem ochrony roślin wykorzystano pomiary wykonywane na terenie powiatu nowotomyskiego, klasyfikację na zasadzie analogii – pomiary substancji wykonane na innych stanowiskach pomiarowych w strefie wielkopolskiej oraz wyniki modelowania matematycznego. Wartości otrzymane w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych i poziomu celu długoterminowego pozwoliły na zaklasyfikowanie gminy, będącej składową strefy wielkopolskiej do niższych klas:

- w roku 2014-2015 strefę wielkopolską dla ozonu, SO₂ i NO_x zaliczono do klasy A.

Tabela 6. Wynikowe klasy strefy wielkopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń oraz klasa ogólna, uzyskane w OR dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
2014	A	A	A
2015	A	A	A

źródło: WIOŚ Poznań, 2014-2015 r.

2.5. Gleby

Monitorowanie chemizmu gleb ornych prowadzone jest w systemie monitoringu krajowego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG) w Puławach. Badania te wykonywane są cyklicznie, w okresach pięcioletnich. Ostatnie badania gleb były prowadzone w roku 2010 - 2012. Na terenie Gminy Kuślin nie wyznaczono punktów pomiarowo-kontrolnych.

2.6. Promieniowanie elektromagnetyczne

Począwszy od roku 2008 monitoring pól elektromagnetycznych na terenie województwa wielkopolskiego, w tym na terenie Gminy Kuślin realizowany jest w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w *sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz. U. z 2007 r. Nr 221, poz. 1645). Zgodnie z powyższym rozporządzeniem badania natężenia składowej elektrycznej pola przeprowadza się w cyklu trzyletnim w 135 punktach pomiarowych (po 45 na rok) rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa, w miejscach dostępnych dla ludności.

Podczas badań dokonywanych w latach 2014-2015 przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, nie wyznaczono punktów pomiarowych na terenie Gminy Kuślin. Najbliższy punkt, względem granicy Gminy Kuślin wyznaczono w roku 2015 – w miejscowości Lwówek przy ul. Magazynowa, w gminie Lwówek oraz w roku 2014 w miejscowości Grzebienisko, w gminie Duszniki. Pomiar przeprowadzano za pomocą miernika PMM 8053A, sondą pomiarową PMM EP408 o zakresie od 1 MHz do 40 GHz, w odległości nie mniejszej niż 100 metrów od źródeł emitujących pole elektromagnetyczne. W punkcie pomiarowym we Lwówku poziom składowej elektrycznej pola wyniósł 0,03 V/m, z kolei w miejscowości Grzebienisko 0,28 V/m. Stąd nie stwierdzono przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla Polski dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz o wartości 7 V/m.

2.7. Gospodarka odpadami komunalnymi

Na terenie Gminy Kuślin nie funkcjonują: spalarnie, kompostownie i sortownie odpadów komunalnych. Nie są również eksploatowane składowiska odpadów komunalnych. Na obszarze Gminy znajduje się zamknięte składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, w miejscowości Kuślin, o powierzchni całkowitej ok. 0,76 ha. Składowisko zostało wyłączone

z eksploatacji dnia 31 grudnia 2005 r. na podstawie decyzji z dnia 5 maja 2005 r. RŚ.7647-115/2005 Starosty Nowotomyskiego *dotyczącej zamknięcia składowiska odpadów w m. Kuślin*.

Zgodnie z podziałem Wielkopolski na regiony gospodarki odpadami komunalnymi wyznaczone w *Planie gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012-2017*, przyjętym przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w dniu 27 sierpnia 2012 r., Gmina Kuślin należy do Regionu III. W Regionie III regionalną instalacją jest składowisko w Mnichach, w gminie Międzychód, należące do Zakładu Utylizacji Odpadów „Clean City” Sp. z o.o. Instalacjami przewidzianymi do zastępczej obsługi Regionu III są: składowisko odpadów w Piotrkówku (gm. Szamotuły), sortownie odpadów w Mnichach (gm. Międzychód) i Józefowie (gm. Lwówek).

W roku 2013 na terenie Gminy uruchomiono Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Kuślinie przy ul. Bocznej 1. W Punkcie przyjmowane są odpady komunalne ulegające biodegradacji, chemikalia, odpady wielkogabarytowe, metale, przeterminowane leki, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, baterie i akumulatory.

W okresie sprawozdawczym Gmina Kuślin wystąpiła z Komunalnego Związku Gminy CONGREGATOR. Wystąpienie ze Związku zatwierdzono uchwałą NR XXXVIII/201/2014 Rady Gminy w Kuślinie z dnia 7 kwietnia 2014 roku w *sprawie wystąpienia przez Gminę Kuślin z „Komunalnego Związku Gmin CONGREGATOR” z siedzibą w Lwówku, zobowiązania Wójta Gminy Kuślin do złożenia w tej sprawie wniosku do Związku o wystąpienie z niego oraz zobowiązania przedstawiciela gminy Kuślin reprezentującego gminę Kuślin do popierania tego wniosku*. W roku 2012 uchwałą nr XXIII/124/2012 Rady Gminy w Kuślinie z dnia 29 listopada 2012 r. w *sprawie przyjęcia „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kuślin”* przyjęto Regulamin, który określał zasady utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości. W roku 2013 został on zmieniony uchwałą nr XXV/139/2013 Rady Gminy Kuślin z dnia 31 stycznia 2013 r. w *sprawie „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kuślin”*. Obowiązujący Regulamin określa m.in. wymagania w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości, rodzaj i pojemności urządzeń przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych, częstotliwość i sposób pozbywania się nieczystości płynnych oraz obowiązki osób utrzymujących zwierzęta domowe i gospodarskie.

W ramach realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska, w tym tworzenia warunków do utrzymania czystości i porządku w gminie oraz opieki nad bezdomnym zwierzętami, bezdomne zwierzęta z terenu Gminy Kuślin w latach 2014-2015 trafiały do schroniska „Zwierzakowo” w miejscowości Posadowek, w gminie Lwówek. Gmina podpisała również umowę na odbiór i likwidację padłych, porzuconych zwierząt gospodarskich oraz zwierzyny leśnej z jej terenu z firmą STRUGA S.A.

2.8. Ochrona środowiska przed awariami

Ochrona środowiska przed poważną awarią, zgodnie z art. 243 ustawy *Prawo ochrony środowiska* (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 672) oznacza *zapobieganie zdarzeniom mogącym powodować awarię oraz ograniczanie jej skutków dla ludzi i środowiska*. Zadanie to spoczywa na przedsiębiorcach zarządzających zakładami stwarzającymi zagrożenie wystąpienia awarii, stosującymi i magazynującymi substancje niebezpieczne oraz dokonującymi przewozu tych substancji oraz na organach administracji, w zakresie wyznaczonym przez powyższą ustawę.

Zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w zależności od rodzaju, kategorii i ilości znajdujących się w nich substancji niebezpiecznych dzieli się na zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) i zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR). Postanowienia dotyczące poważnych awarii reguluje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 672).

Podmioty, na terenie których istnieje największe niebezpieczeństwo wystąpienia awarii przemysłowych zostały zewidencjonowane w *Rejestrze zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej* prowadzonym przez Wydział Inspekcji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu¹. Stan na dzień 31 grudnia 2015 roku wskazywał na obecność 17 zakładów tej kategorii, zlokalizowanych w województwie wielkopolskim, w tym żaden z nich nie był zlokalizowany na terenie Gminy Kuślin.

¹ bip.poznan.wios.gov.pl/rejstryewidencje-i-archiwa/

3. OCENA KOSZTÓW I DOFINANSOWANIA

Na podstawie dostępnych danych przeanalizowano wielkość wkładu finansowego przeznaczonego na realizację celów zawartych w *Aktualizacji Programu*. Analiza obejmowała lata budżetowe 2014-2015.

3.2. Wpływy do budżetu z tytułu opłat i kar o których mowa w art. 401 ust. 4-6 ustawy *Prawo ochrony środowiska*

W latach 2014-2015 do budżetu gminy z tytułu opłat i kar środowiskowych wpłynęło łącznie 295 136,04 zł.

Tabela 7. Wpływy z tytułu opłat i kar w latach 2014-2015

Zadanie	Rok 2014			Rok 2015		
	Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	Stopień realizacji [%]	Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	Stopień realizacji [%]
Wpływy związane z gromadzeniem środków opłat i kar za korzystanie ze środowiska	140	140,711	100,51	140	154,424	110,3

źródło: UG Kuślin, 2014-2015

3.2.1. Wydatki majątkowe na realizację celów zawartych w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kuślin w latach 2014-2015*

W poniższych tabelach przedstawiono wydatki majątkowe Gminy Kuślin wpisujące się w realizację celów strategicznych zawartych w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kuślin na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019*.

Jako cel nadrzędny – strategiczny Gminy Kuślin wskazano *zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy, zgodny z zasadami ochrony środowiska*. Dążąc do jego realizacji przewidziano cele podrzędne:

- Cel: *Ochrona zasobów i jakości wód podziemnych i powierzchniowych* (tabela 8.),
- Cel: *Ochrona powietrza atmosferycznego. Promowanie najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, uwzględniając w tym rozwiązania technologiczne, administracyjne i finansowe* (tabela 9.),
- Cel: *Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją* (tabela. 10.),
- Cel: *Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności, rozwoju zasobów leśnych oraz całkowita ochrona wszystkich zasobów przyrody przed ich degradacją* (tabela 11.),
- Cel: *Zapobieganie poważnym awariom oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia* (tabela 12.)

3.2.2. Cel: Ochrona zasobów i jakości wód podziemnych i powierzchniowych

Tabela 8. Podjęte działania w zakresie ochrony zasobów wodnych oraz gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Kuślin w latach 2014-2015

Opis przedsięwzięcia	Źródło finansowania Termin realizacji	Rok 2014			Rok 2015		
		Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	Stopień realizacji [%]	Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	Stopień realizacji [%]
Projekt kanalizacji sanitarnej w Głuponiach.	budżet Gminy	-	-	-	34,7	34,44	99,25
Dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków	budżet Gminy	-	-	-	20,0	18,0	90,0
Budowa kanalizacji burzowej w miejscowości Wąsowo ul. Wytomska i ul. Wiatrakowa	budżet Gminy	-	-	-	7,0	6,99	99,99
Konserwacja urządzeń wodnych	budżet Gminy	11,5	11,113	97,84	-	-	-
Budowa kanalizacji burzowej w miejscowości Kuślin ul. Kwiatowa, Parkowa i Ogrodowa	budżet Gminy	38,0	37,844	99,59	-	-	-

źródło: UG Kuślin, 2014-2015

3.2.3. Cel: Ochrona powietrza atmosferycznego. Promowanie najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, uwzględniając w tym rozwiązania technologiczne, administracyjne i finansowe

Tabela 9. Podjęte działania w zakresie ochrony powietrza na terenie Gminy Kuślin w latach 2014-2015

Opis przedsięwzięcia	Źródło finansowania Termin realizacji	Rok 2014			Rok 2015		
		Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	Stopień realizacji [%]	Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	Stopień realizacji [%]
Utrzymanie dróg gminnych	budżet Gminy	122,3	120,454	98,49	122,0	121,894	99,91
Usługi remontowe dróg	budżet Gminy	24,8	10,259	41,36	10,0	7,878	78,78
Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Śliwno i ul. Radosnej w miejscowości Kuślin	budżet Gminy	-	-	-	418,5	366,128	87,48
Dotacje na przebudowę chodnika w miejscowości Śliwno i Michorzewo.	budżet Gminy	-	-	-	53,0	53,0	100
Dotacja na odwodnienie ul. E. Szczanieckiej i ul. Parkowej w Michorzewie	budżet Gminy	-	-	-	7,5	7,5	100
Ułożenie chodnika w miejscowości Wymysłowo.	budżet Gminy	-	-	-	5,0	4,5	90,03
Montaż instalacji gazowej w świetlicy wiejskiej w Michorzewku.	budżet Gminy	4,146	4,145	99,98	17,5	17,101	97,72

Opis przedsięwzięcia	Źródło finansowania Termin realizacji	Rok 2014			Rok 2015		
		Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	Stopień realizacji [%]	Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	Stopień realizacji [%]
Montaż instalacji gazowej w Świetlicy wiejskiej w Krystianowie.	budżet Gminy	5,0	5,0	100	6,4	6,4	100
Montaż instalacji gazowej w świetlicy wiejskiej w Głuponiach.	budżet Gminy	-	-	-	1,5	1,476	98,4
Prace inwestycyjne związane z gazyfikacją miejscowości Głuponie i Chraplewo.	budżet Gminy	60,0	58,706	97,84	-	-	-
Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Wąsowo ul. Św. Wawrzyńca i ul. Grodziska	budżet Gminy	323,0	322,785	99,93	-	-	-
Dotacja do przebudowy chodnika w miejscowości Kuślin ul. Powstańców Wlkp.	budżet Gminy	50,0	50,0	100	-	-	-
Termomodernizacja świetlicy wiejskiej w miejscowości Trzcianka	budżet Gminy	5,176	5,176	100	-	-	-
Montaż instalacji gazowej w świetlicy wiejskiej w miejscowości Trzcianka	budżet Gminy	15,0	14,76	98,4	-	-	-

źródło: UG Kuślin, 2014-2015

3.2.4. Cel: Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją

Tabela 10. Podjęte działania w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb na terenie Gminy Kuślin w latach 2014-2015

Opis przedsięwzięcia	Źródło finansowania Termin realizacji	Rok 2014			Rok 2015		
		Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	Stopień realizacji [%]	Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	Stopień realizacji [%]
Przebudowa punktu selektywnej zbiórki odpadów	budżet Gminy	-	-	-	20,	19,926	99,63
Monitoring nieczynnego składowiska odpadów	budżet Gminy	21,0	20,91	99,5	23,0	22,582	98,18
Usuwanie dzikich wysypisk śmieci	budżet Gminy	-	-	-	3,7	3,008	81,3

źródło: UG Kuślin, 2014-2015

3.2.5. Cel: Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem georóżnorodności i bioróżnorodności, rozwoju zasobów leśnych oraz całkowita ochrona wszystkich zasobów przyrody przed ich degradacją

Tabela 11. Podjęte działania w zakresie ochrony zasobów przyrody oraz wzrostu atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej Gminy Kuślin w latach 2014-2015

Opis przedsięwzięcia	Źródło finansowania Termin realizacji	Rok 2014			Rok 2015		
		Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	Stopień realizacji [%]	Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	Stopień realizacji [%]
Utrzymanie zieleni w gminie	budżet Gminy	44,5	36,202	81,35	48,41	44,288	91,48
Schroniska dla zwierząt	budżet Gminy	23,8	17,4	73,11	25,0	18,063	72,25
Promocja Gminy	budżet Gminy	16,671	16,448	98,66	9,0	8,236	91,52

źródło: UG Kuślin, 2014-2015

3.2.6. Cel: Ochrona mieszkańców i środowiska przed poważnymi awariami związanymi z transportem substancji niebezpiecznych

Tabela 12. Podjęte działania w zakresie bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Kuślin w latach 2014-2015

Opis przedsięwzięcia	Źródło finansowania Termin realizacji	Rok 2014			Rok 2015		
		Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	Stopień realizacji [%]	Plan [tys. zł]	Wykonanie [tys. zł]	Stopień realizacji [%]
Wydatki dla OSP	budżet Gminy	119,983	107,484	89,58	141,796	137,036	96,64

źródło: UG Kuślin, 2014-2015

4. OCENA REALIZACJI CELÓW I DZIAŁAŃ OBJĘTYCH W AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM

W niniejszym rozdziale przedstawiono zrealizowane w okresie sprawozdawczym tj. w latach 2014-2015 zadania, zapisane w harmonogramie realizacyjnym *Aktualizacji Programu*. Z harmonogramu wyodrębniono działania, za których bezpośrednią realizację odpowiedzialna była Gmina.

4.2. Ochrona zasobów i jakości wód podziemnych i powierzchniowych

Wszystkie określone w planie budżetowym przedsięwzięcia z zakresu ochrony zasobów wodnych i gospodarki ściekowej na lata 2014-2015 zostały podjęte i zrealizowane. Zadania inwestycyjne dotyczyły rozbudowy systemu gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Kuślin. Głównym celem było budowa kanalizacji burzowej w miejscowości Wąsowo ul. Wytomska i ul. Wiatrakowa oraz w miejscowości Kuślin ul. Kwiatowa, Parkowa i Ogrodowa. Wykonano również projekt kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Głuponie.

W roku 2013 przyjęto regulamin udzielania dotacji celowej na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Uchwałą nr XXIX/156/2013 Rady Gminy Kuślin z dnia 23 maja 2013 r. w sprawie zasad i trybu udzielenia dotacji celowej z budżetu gminy na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Kuślin ustalono zasady dofinansowania budowy oczyszczalni dla prywatnych właścicieli nieruchomości. Dotacja przewidywała dofinansowanie do wysokości 50% kosztów budowy lecz nie więcej niż 2 000 zł dla prywatnej nieruchomości. W efekcie dofinansowania w 2015 r. oddano do użytkowania 9 szt. nowych instalacji tego typu.

Środki z budżetu gminnego wydatkowano również na cele związane z utrzymaniem czystości i porządku w Gminie, w tym na gospodarkę odpadami. Sfinansowano odbiór odpadów podrzuconych na tereny publiczne, odbioru folii po sianokiszonce, worków po nawozach, sznurów i siatek bezpośrednio z gospodarstw rolnych. Poniesiono również koszty związane z przebudową Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów w Kuślinie.

Tabela 13. Ocena realizacji zadań z zakresu ochrony zasobów wodnych i gospodarki wodno-ściekowej w latach 2014-2015

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI / PLANOWANE KOSZTY [zł]	OPIS PODJĘTYCH DZIAŁAŃ	OCENA STANU REALIZACJI
Budowa sieci wodociągowej.	Gmina	2013-2015 / 1 025 000	Przygotowanie projektu sieci kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Głuponie oraz budowa odcinków kanalizacji burzowej w miejscowości Wąsowo i Kuślin.	Zrealizowano
Egzekwowanie obowiązku podłączania się do kanalizacji sanitarnej	Gmina	Zadanie ciągłe	W 2012 r. przyjęto regulamin utrzymania czystości i porządku w Gminie Kuślin. Regulamin zaktualizowano w roku 2013.	Zrealizowano
Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina	Zadanie ciągłe	Podjęto uchwałę nr XXIX/156/2013 Rady Gminy Kuślin z dnia 23 maja 2013 r. w sprawie zasad i trybu udzielenia dotacji celowej z budżetu gminy na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Kuślin. W roku 2015 dofinansowano budowę 9 szt. przydomowych oczyszczalni.	Zrealizowano

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI / PLANOWANE KOSZTY [zł]	OPIS PODJĘTYCH DZIAŁAŃ	OCENA STANU REALIZACJI
Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego ograniczeń w zagospodarowaniu związanych z wyznaczeniem stref ochrony ujęć wód	Gmina	Zadanie ciągłe	W okresie sprawozdawczym nie sporządzono mpzp, w których konieczne było wprowadzenie ograniczeń związanych ze strefami ochrony ujęć wód.	Nie zrealizowano
Bieżące oczyszczanie rowów melioracyjnych	Gmina	Zadanie ciągłe	Zadanie realizowane corocznie z budżetu, środki na konserwację rowów przekazywane Spółkom Wodnym. W roku 2014 roku konserwacja urządzeń wodnych.	Zrealizowano

źródło: Opracowanie własne

4.3. Ochrona powietrza atmosferycznego

Wszystkie określone w harmonogramie realizacyjnym inwestycje z zakresu ochrony powietrza w latach 2012-2013 zostały podjęte i zrealizowane. W ramach realizacji celu: *ochrona powietrza atmosferycznego* na terenie Gminy Kuślin dokonano remontów i modernizacji dróg gminnych. Środki finansowe wydatkowano również na utrzymanie dróg gruntowych (profilowanie, utwardzanie gruzobetonem, żuzłem paleniskowym, tłuczniem kamiennym oraz destruktem asfaltowym), remont przepustów, łatanie dziur oraz remonty chodników. W niewielkim zakresie modernizowano również pobocza dróg oraz ciągi pieszce.

W roku 2014 w ramach remontów dróg odbudowano nawierzchnię asfaltową na drogach gminnych w miejscowościach Wąsowo ul. Grodziska i ul. Św. Wawrzyńca. Ogólny koszt robót budowlanych wyniósł 360 629,96 zł.

W roku 2015 na utrzymanie dróg zaplanowano 112 889,2 zł. W ramach tych środków wykonano takie prace jak posypywanie wiaduktów, odśnieżanie dróg, transporty gruzu, koszenie traw. Wykonano naprawę chodnika w Kuślinie oraz remont dróg za kwotę 2 634,66 zł. W ramach inwestycji wykonano utwardzenie drogi gminnej Śliwno – Krystianowo i ul. Radosnej w Kuślinie oraz budowę kanalizacji burzowej w miejscowości Wąsowo i Kuślin, ułożono też chodnik w Wymysłowie.

Ochronie powietrza służą modernizacje instalacji grzewczych budynków. W powyższym zakresie w budynkach użyteczności publicznej w analizowanych latach przeprowadzono montaż instalacji gazowej w świetlicach wiejskich w miejscowości Michorzewku, Głuponiach, Trzciance i Krystianowie. W 2014 roku przeprowadzono termomodernizację świetlicy wiejskiej w Trzciance.

W 2014 roku przeznaczono 58 706,0 na przygotowanie dokumentacji technicznej I etapu gazyfikacji miejscowości Głuponie i Chraplewo.

Tabela 14. Ocena realizacji zadań z zakresu ochrony powietrza atmosferycznego w latach 2014-2015

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI / PLANOWANE KOSZTY [zł]	OPIS PODJĘTYCH DZIAŁAŃ	OCENA STANU REALIZACJI
Wsparcie dla projektów związanych z wykorzystywaniem energii odnawialnej	Gmina	Zadanie ciągle / Brak danych kosztowych	Informowano mieszkańców nt. fundacji promujących wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii oraz nt. programów dofinansowania budowy kolektorów słonecznych, modułów fotowoltaicznych w domach jedno i wielorodzinnych.	Zrealizowano częściowo – brak instrumentów finansowych wspierających odnawialne źródła (np. dofinansowania, kredyty)
Bieżący remont dróg i ciągów komunikacyjnych	Gmina	2012-2014 / 405 000	Corocznie prowadzono remonty dróg gminnych.	Zrealizowano
Przebudowa dróg gminnych	Gmina	2012-2015 / 1 000 000	W 2014 r. przebudowano drogi gminnej w Wąsowie ul. Grodziska i ul. Św. Wawrzyńca. W roku 2015 przebudowano ul. Radosna w Kuślinie oraz drogę Śliwno – Krystianowo.	Zrealizowano
Prowadzenie działań edukacyjnych, informacyjnych na rzecz zmiany nośnika energii używanego do celów grzewczych oraz oszczędności energii elektrycznej i ciepłej w gosp. domowych	Gmina	Zadanie ciągle / Brak danych kosztowych	W analizowanym okresie sprawozdawczym nie prowadzono tego typu działań edukacyjnych.	Nie zrealizowano
Termomodernizacja budynków będących w zasobie gminy i podlegających jej jednostek	Gmina	2012 / 110 000	Przeprowadzono termomodernizację świetlicy wiejskiej w Trzciance.	Zrealizowano
Prowadzenie akcji informacyjnej dotyczącej OZE, opłacalności ich wykorzystywania	Gmina	Zadanie ciągle / Brak danych kosztowych	Informowano mieszkańców nt. fundacji promujących wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii oraz nt. programów dofinansowania budowy kolektorów słonecznych, modułów fotowoltaicznych w domach jedno i wielorodzinnych.	Zrealizowano

źródło: Opracowanie własne

4.4. Ochrona przed hałasem

Wszystkie przypisane Gminie w planie budżetowym przedsięwzięcia inwestycyjne z zakresu ochrony przed hałasem w latach 2012-2013 zostały podjęte i zrealizowane. Realizacja przedsięwzięć w zakresie budowy i remontów dróg publicznych przyczyniła się do poprawy klimatu akustycznego w otoczeniu dróg poprzez zmniejszenie wibracji i usprawnienie ruchu na tych odcinkach. Zadania wyznaczone w harmonogramie *Aktualizacji Programu* pokrywają się z tymi, wyznaczonym w celu

ograniczenia emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (dział ochrona powietrza atmosferycznego). Dotyczą one bieżącej konserwacji i remontów ciągów komunikacyjnych, przebudowy dróg oraz budowy ścieżek rowerowych. Pozostałe zadania przypisane Gminie dotyczyły działań organizacyjnych, ewidencyjnych, prowadzonych w ramach codziennego funkcjonowania Urzędu.

Tabela 15. Ocena realizacji zadań z zakresu ochrony przed hałasem w latach 2014-2015

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI PLANOWANE KOSZTY [zł]	OPIS PODJĘTYCH DZIAŁAŃ	OCENA STANU REALIZACJI
Bieżący remont dróg i ciągów komunikacyjnych	Gmina, Powiat	2012-2014 / 405 000	Corocznie prowadzono remonty dróg gminnych. W roku 2012 odbudowano nawierzchnię asfaltową w ul. Bocznej w Kuślinie.	Zrealizowano
Przebudowa dróg gminnych	Gmina	2012-2015 / 1 000 000	W 2012 r. przebudowano drogi gminne w Michorzewku oraz na odcinku Wąsowo-Dąbrowa. W roku 2013 przebudowano ul. Kwiatową w Kuślinie oraz drogi w Głuponiach.	Zrealizowano
Budowa ścieżek rowerowych	Gmina	Zadanie długoterminowe / 990 000	-	Nie zrealizowano
Wprowadzenie do m.p.z.p. zapisów sprzyjających ograniczeniu zagrożenia hałasem (rozgraniczanie terenów o zróżnicowanej funkcji)	Gmina	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	W okresie sprawozdawczym wydatkowano środki z budżetu Gminy na opracowanie mpzp oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kuślin.	Zrealizowano
Wzmocnienie działalności kontrolnej organów samorządowych w porozumieniu z WIOŚ w zakresie emisji hałasu przez podmioty korzystające ze środowiska	Gmina	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	-	Nie zrealizowano
Inwentaryzacja źródeł emisji hałasu w środowisku	WIOŚ, Gmina	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	Gmina nie prowadziła inwentaryzacji źródeł hałasu na jej terenie.	Nie zrealizowano
Współpraca z Zarządcami Dróg w celu minimalizacji uciążliwości hałasu na terenach chronionych, na których stwierdzono przekroczenia	Gmina, Zarządcy dróg	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	-	Nie zrealizowano

źródło: Opracowanie własne

4.5. Ochrona powierzchni ziemi i gleb

Zadania z zakresu ochrony gleby (zmniejszenie zakwaszenia gleb, wdrażanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, dostosowywanie form zagospodarowania gleb oraz kierunków i intensywności produkcji do naturalnego potencjału gleb) przypisano głównie właścicielom gruntów. Wyznaczone w harmonogramie realizacyjnym *Aktualizacji Programu* zadania dotyczyły głównie działań informacyjnych.

W okresie sprawozdawczym prowadzono monitoring poeksploatacyjny składowiska odpadów w Kuślinie. W roku 2014 na ten cel wydatkowano z budżetu 20 910,0 zł, z kolei w roku 2015 była to kwota 22 582,8 zł.

Na akcję „Sprzątanie Świata” oraz usuwanie dzikich wysypisk odpadów w roku 2015 wydatkowano 3 008,28 zł.

Tabela 16. Ocena realizacji zadań z zakresu ochrony powierzchni ziemi i gleb w latach 2014-2015

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI / PLANOWANE KOSZTY [zł]	OPIS PODJĘTYCH DZIAŁAŃ	OCENA STANU REALIZACJI
Inwentaryzacja i rekultywacja terenów zdegradowanych np. dzikich „wysypisk śmieci”	Gmina, ODR	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	Sfinansowano likwidację dzikich wysypisk śmieci – przeznaczono środki z budżetu na realizację akcji „Sprzątanie Świata”.	Zrealizowano
Promowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej	Gmina, ODR, Starostwo Powiatowe	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	Promowaniem zasad KDPR zajmowały się ośrodki doradztwa rolniczego.	Realizowane przez inne jednostki
Wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego (informacja w Urzędzie, lokalnej prasie)	WODR ARiMR Gmina Starostwo	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	Gmina na bieżąco informowała o organizowanych szkoleniach dotyczących proekologicznych zasad gospodarki rolnej.	Zrealizowano
Wprowadzenie zapisów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczących ochrony gleb	Gmina	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	Zapisy dotyczące ochrony gleb, w przypadku takiej konieczności, są uwzględniane podczas sporządzania mpzp.	Realizowane na bieżąco

źródło: Opracowanie własne

4.6. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Zadania z zakresu ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym przypisywane są prywatnym inwestorom oraz służbom kontrolno-pomiarowym tj. Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska oraz Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarно-Epidemiologicznemu. W harmonogramie realizacyjnym *Aktualizacji Programu* nie wyznaczono zadań mających charakter inwestycyjny.

Tabela 17. Ocena realizacji zadań z zakresu ochrony przed polami elektromagnetycznymi w latach 2014-2015

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI / PLANOWANE KOSZTY [zł]	OPIS PODJĘTYCH DZIAŁAŃ	OCENA STANU REALIZACJI
Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zagadnień poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi	Gmina	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	Zapisy dotyczące ograniczenia zabudowy w sąsiedztwie linii wysokiego napięcia oraz innych znaczących źródeł promieniowania elektromagnetycznego są uwzględniane podczas sporządzania mpzp.	Realizowane na bieżąco

źródło: Opracowanie własne

4.7. Zapobieganie poważnym awariom oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia

W ramach poprawienia możliwości zapobiegania zdarzeniom powodującym zagrożenie środowiska, życia i mienia mieszkańców Gminy Kuślin, w analizowanym okresie sprawozdawczym wydatkowano pieniądze z budżetu na naprawy i remonty pojazdów OSP (Ochotniczej Straży Pożarnej), w tym przeglądy pojazdów strażackich oraz szkolenia. W 2014 roku zakupiono hełmy strażackie, mundury, wąż tłoczny i akumulator. Kwotę 4 195,5 zł przeznaczono na remont samochodów OSP Wąsowo, Kuślin i Głuponie. Przekazano również dotację dla OSP Kuślin.

W 2015 roku zakupiono kurtynę wodną i mundury. Poniesiono wydatki na przeglądy samochodów strażackich, opłaty komunikacyjne oraz szkolenia w kwocie 15 635,63 zł. Kwotę 22 226,05 zł przeznaczono na remont samochodów OSP Trzcianka, Kuślin i Głuponie i ułożenie kostki przy strażnicy w Michorzewku. Przeznaczono też 4 000,0 zł na naprawę syreny w Śliwnie.

Tabela 18. Ocena realizacji zadań z zakresu ochrony przed poważnymi awariami w latach 2014-2015

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI / PLANOWANE KOSZTY [zł]	OPIS PODJĘTYCH DZIAŁAŃ	OCENA STANU REALIZACJI
Aktualizacja informacji o zakładach o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii	Gmina, Starostwo Powiatowe, WIOŚ, Organizacje pozarządowe, Straż Pożarna	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	Wykaz zakładów o zwiększonym ryzyku i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii na terenie województwa wielkopolskiego prowadzi na bieżąco WIOŚ w Poznaniu.	Zrealizowane przez inne podmioty
Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwego postępowania w sytuacji wystąpienia poważnej awarii	Gmina Starostwo, WIOŚ Organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	W analizowanym okresie sprawozdawczym nie prowadzono szkoleń mieszkańców w tym zakresie.	Zrealizowano
Doposażenie jednostek PSP i OSP w sprzęt specjalistyczny z zakresu ratownictwa chemicznego	Gmina, Starostwo Powiatowe	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	W 2014 roku zakupiono hełmy strażackie, mundury, wąż tłoczny i akumulator. Kwotę 4 195,5 zł przeznaczono na remont samochodów OSP Wąsowo, Kuślin i Głuponie. W 2015r. kwotę 22 226,05 zł przeznaczono na remont samochodów OSP Trzcianka, Kuślin i Głuponie i ułożenie kostki przy strażnicy w Michorzewku. Przeznaczono też 4 000,0 zł na naprawę syreny w Śliwnie.	Zrealizowano

źródło: Opracowanie własne

4.8. Ochrona przyrody i edukacja ekologiczna

W wyniku zaplanowanych działań w kategorii ochrony zasobów przyrodniczych w latach 2014-2015 z budżetu Gminy sfinansowano utrzymanie zieleni gminnej, prowadzono nasadzenia nowych drzew i krzewów. W roku 2014 na utrzymanie zieleni przeznaczono kwotę 36 202,43 zł, w roku 2015 była to wartość 44 288,52 zł. W skład poniesionych kosztów wliczono zakup paliwa i niezbędnego sprzętu oraz prace pielęgnacyjne (koszenie traw, opryski).

Corocznie wydatkowano pieniądze na zakup worków na akcję „Sprzątanie Świata” oraz wykonanie usług dotyczących odbioru odpadów od rolników (folie po sianokiszonce, sznury). W roku 2015 poniesiono koszty związane z przebudową Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów w Kuślinie.

W ramach wypełnienia obowiązku nałożonego *Programem opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie gminy Kuślin* latach 2012-2013 przeznaczono łącznie 35 463,6 zł na rzecz utrzymania bezdomnych zwierząt w schronisku w miejscowości Posadowek, w gminie Lwówek.

Na promocję Gminy w analizowanym okresie wydatkowano łącznie ok. 24 685,34 zł.

Tabela 19. Ocena realizacji zadań z zakresu ochrony przyrody w latach 2014-2015

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA	PODMIOTY REALIZUJĄCE	TERMIN REALIZACJI / PLANOWANE KOSZTY [zł]	OPIS PODJĘTYCH DZIAŁAŃ	OCENA STANU REALIZACJI
Wspieranie aktywnych form edukacji ekologicznej młodzieży i dzieci i zwiększenie różnorodności prowadzonych działań	Gmina	Zadanie ciągłe / 1 000/rok	Corocznie Gmina dofinansowywała akcje edukacyjne w zakresie ochrony przyrody i budowania świadomości ekologicznej młodzieży (finansowanie nagród w konkursach szkolnych).	Zrealizowano
Organizacja imprez masowych związanych z ochroną środowiska: Dzień Ziemi, Dzień Ochrony Środowiska, „Sprzątanie Świata”	Gmina, Starostwo Powiatowe	Zadanie ciągłe / 1 000/rok		Zrealizowano
Promocja działań związanych z ochroną środowiska: współdziałanie władz z mediami, prezentacja pozytywnych przykładów działań podejmowanych na rzecz jego ochrony, itp.	Gmina, Placówki oświatowe	Zadanie ciągłe / 1 000/rok		Zrealizowano
Bieżące informowanie na stronie internetowej Urzędu Gminy o stanie środowiska w gminie i działaniach podejmowanych na rzecz jego ochrony	Gmina	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	Informacje nt. podejmowanych działań na rzecz ochrony środowiska, akcjach edukacyjnych, konkursach itp. zamieszczane były na bieżąco na stronie www.kuslin.pl w dziale aktualności.	Zrealizowano
Podejmowanie działań ochronnych i konserwatorskich obiektów objętych ochroną	Gmina	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	Corocznie w ramach utrzymania zieleni na terenie Gminy prowadzone były prace pielęgnacyjne.	Zrealizowano
Dokonywanie nasadzeń uzupełniających zieleni trwałej	Gmina	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	Corocznie dokonywano nasadzeń nowych drzew i krzewów.	Zrealizowano
Przeciwdziałanie wypalaniu traw (akcje informacyjne)	Gmina	Zadanie ciągłe / Brak danych kosztowych	W analizowanym okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono akcji informacyjnych dotyczących problematyki wypalania traw.	Nie zrealizowano

źródło: Opracowanie własne

4.9. Mierniki realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji Programów ochrony środowiska jest odpowiedni system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach stanu środowiska oraz wielkości presji na środowisko. Wskaźniki monitorowania powinny być mierzalne, a więc umożliwiające wiarygodne i dostępne porównania. Analiza wskaźnikowa ma za zadanie bezpośrednie monitorowanie wdrażania

podjętych działań oraz pośrednio ocenę realizacji wskazanych priorytetów wyznaczonych w dokumentach strategicznych.

Ocenę wskaźnikową realizacji *Aktualizacji Programu* dla Gminy Kuślin przedstawiono w poniższej tabeli. Rok 2011 przyjęto jako okres wyjściowy analizy, lata 2012-2013 oraz 2014-2015 obrazują okres sprawozdawczy, czyli stan osiągnięty po kolejnych latach wdrażania zapisów *Aktualizacji Programu*. W treści *Aktualizacji Programu* założono listę przykładowych wskaźników, w niniejszym *Raporcie* zaproponowano wskaźniki dodatkowe. W przypadku braku danych dla wskaźnika z okresu wyjściowego wartości oparto o informacje lub wyliczenia na podstawie statystyki publicznej oraz wyników państwowego monitoringu środowiska z lat wcześniejszych. Ocenę wskaźnikową podzielono na poszczególne grupy odpowiadające elementom środowiska oraz uwzględniające promieniowanie elektromagnetyczne, hałas i poważane awarie.

Tabela 20. Wskaźniki realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kuślin

Wskaźnik	Wartości wskaźników					Źródło danych	Ocena
	Stan wyjściowy 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015		
Powietrze atmosferyczne							
Poziom zanieczyszczenia powietrza	pył PM10 – C pył PM2,5 – B SO2 – A NO2 – A Pb – A O3 – C CO – A C6H6 – A B(a)P – C Cd – A Ni – A	pył PM10 – C pył PM2,5 – A SO2 – A NO2 – A Pb – A O3 – C CO – A C6H6 – C B(a)P – C Cd – A Ni – A	pył PM10 – C pył PM2,5 – A SO2 – A NO2 – A Pb – A O3 – A CO – A C6H6 – A B(a)P – C Cd – A Ni – A	pył PM10 – C pył PM2,5 – A SO2 – A NO2 – A Pb – A O3 – A CO – A C6H6 – A B(a)P – C Cd – A Ni – A	pył PM10 – C pył PM2,5 – C SO2 – A NO2 – A Pb – A O3 – A CO – A C6H6 – A B(a)P – C Cd – A Ni – A	WIOŚ Poznań	Pogorszenie klas wynikowych dla ozonu, pyłu PM2,5 w 2015r.
Poziom zanieczyszczenia powietrza (ochrona roślin)	SO2 – A NO2 – A O3 – C	SO2 – A NO2 – A O3 – C	SO2 – A NO2 – A O3 – A	SO2 – A NO2 – A O3 – A	SO2 – A NO2 – A O3 – A	WIOŚ Poznań	Polepszenie klasy wynikowej dla ozonu od roku 2012. Lata 2014-2015 bez zmian.
Obszar gminy zgazyfikowany	Kuślin, Trzcianka, Michorzewo, Michorzewko, Krystianowo, Śliwno	Kuślin, Trzcianka, Michorzewo, Michorzewko, Krystianowo, Śliwno	Kuślin, Trzcianka, Michorzewo, Michorzewko, Krystianowo, Śliwno	Kuślin, Trzcianka, Michorzewo, Michorzewko, Krystianowo, Śliwno	Kuślin, Trzcianka, Michorzewo, Michorzewko, Krystianowo, Śliwno	UG Kuślin	Nie zgazyfikowano nowych miejscowości.
Ilość odbiorców ogrzewających mieszkania gazem	140 szt. gospodarstw	148 szt. gospodarstw	b.d.	b.d.	b.d.	GUS, Bank Danych Lokalnych	Brak aktualnych danych.

Wskaźnik	Wartości wskaźników					Źródło danych	Ocena
	Stan wyjściowy 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015		
% korzystających z sieci gazowej	13,9%	14,1%	b.d.	b.d.	b.d.	GUS, Bank Danych Lokalnych	Brak aktualnych danych.
Zużycie gazu z sieci na 1 korzystającego	252,3 m ³	307,1 m ³	b.d.	b.d.	b.d.	GUS, Bank Danych Lokalnych	Brak aktualnych danych
Promieniowanie elektromagnetyczne							
Liczba stacji sieci komórkowej	9	9	9	9	9	UG Kuślin	Brak nowych stacji sieci komórkowej.
Wody powierzchniowe i podziemne							
Potencjał ekologiczny JCW (wody powierzchniowe)	JCW Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej – umiarkowany JCW Mogilnica Zachodnia – słaby	JCW Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej – umiarkowany JCW Mogilnica Zachodnia – słaby	JCW Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej – umiarkowany JCW Mogilnica Zachodnia – słaby	JCW Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej – umiarkowany JCW Mogilnica Zachodnia – słaby	JCW Mogilnica do Mogilnicy Wschodniej – umiarkowany JCW Mogilnica Zachodnia – słaby	WIOS Poznań	Jakość wód bez zmian.
Długość sieci wodociągowej	110,6 km	111,1	111,7	112	113,4	GUS, Bank Danych Lokalnych	Niewielki wzrost długości sieci wodociągowej.
Długość sieci kanalizacyjnej (z przykanalikami)	4,35 km	11,8 km	13,4 km	13,4 km	13,4 km	UG Kuślin	Długość sieci kanalizacji sanitarnej bez zmian.
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	99%	99%	99%	99%	99%	UG Kuślin	Wskaźnik ludności korzystającej z sieci wodociągowej na tym samym poziomie.
Roczny pobór wody przez mieszkańców (gosp. domowe)	152,6 dm ³	157,1 dm ³	154,2 dm ³	160,8 dm ³	170,4 dm ³	GUS, Bank Danych Lokalnych	Nieznaczne wahania wielkości poboru wód w ciągu roku.

Wskaźnik	Wartości wskaźników					Źródło danych	Ocena
	Stan wyjściowy 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015		
Zużycie wody ogółem w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	27,2 m ³	27,8 m ³	27,5 m ³	28,9 m ³	30,8 m ³	GUS, Bank Danych Lokalnych	Zużycie wody na 1 mieszkańca kształtowało się na podobnym poziomie.
Liczba skanalizowanych miejscowości	1 (Kuślin)	3 - Kuślin, Michorzewo, Michorzewko	3 - Kuślin, Michorzewo, Michorzewko	3 - Kuślin, Michorzewo, Michorzewko	3 - Kuślin, Michorzewo, Michorzewko	UG Kuślin	Wskaźnik na tym samym poziomie.
Liczba przyłączy kanalizacyjnych prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	57 szt.	136 szt.	217 szt.	217 szt.	222 szt.	GUS, Bank Danych Lokalnych	Wzrost przyłączy kanalizacyjnych związanych z rozbudową sieci na terenie Gminy.
Łączna liczba osób korzystająca z oczyszczalni	161 os.	469 os.	1425 os.	1302 os.	1349 os.	GUS, Bank Danych Lokalnych	Spadek liczby osób korzystających z sieci kanalizacyjnej wynika z przeprowadzonej aktualizacji ewidencji.
Ścieki odprowadzane ogółem z gospodarstw domowych	9 dm ³	20 dm ³	40 dm ³	73,7 dm ³	71,0 dm ³	GUS, Bank Danych Lokalnych	Wzrost odprowadzania ścieków do oczyszczalni na skutek rozwoju sieci sanitarnej.
Liczba oczyszczalni przydomowych	60 szt.	65 szt.	88 szt.	127 szt.	135 szt.	UG Kuślin	Wzrost liczby przydomowych oczyszczalni na skutek uruchomienia programu dofinansowania ich instalacji.
Liczba zbiorników bezodpływowych	729 szt.	590 szt.	922 szt.	852 szt.	854 szt.	UG Kuślin	Spadek liczby zbiorników bezodpływowych na terenie gminy.

Wskaźnik	Wartości wskaźników					Źródło danych	Ocena
	Stan wyjściowy 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015		
Gleby							
Powierzchnia terenów przeznaczonych do rekultywacji	0	0	0	0	0	UG Kuślin	Brak nowych terenów zdegradowanych wymagających rekultywacji.
% gleb wymagających wapnowania	37,3%	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	GIOŚ Warszawa	Brak aktualnych danych. Badania wykonywane są w odstępach kilkuletnich.
Przyroda							
Powierzchnia gminy objęta formami ochrony przyrody	Brak powierzchniowych form ochrony przyrody	Brak powierzchniowych form ochrony przyrody	Brak powierzchniowych form ochrony przyrody	Brak powierzchniowych form ochrony przyrody	Brak powierzchniowych form ochrony przyrody	RDOŚ Poznań	Nie ustanowiono terenów ochrony powierzchniowej.
Powierzchnia lasów ogółem	2063,9	2066,0	2065,77	2077	2076	GUS, Bank Danych Lokalnych	Powierzchnia lasów bez większych zmian.
Lesistość	19%	19%	19%	19%	19%	GUS, Bank Danych Lokal.	Bez zmian.
Liczba pomników przyrody	37	37	37	37	37	UG Kuślin	Bez zmian ilościowych.
Zieleńce	11 szt. powierzchnia 7,3 ha	11 szt. powierzchnia 7,3 ha	11 szt. powierzchnia 7,3 ha	11 szt. powierzchnia 7,3 ha	11 szt. powierzchnia 7,3 ha	GUS, Bank Danych Lokalnych	Bez zmian.
Hałas							
Stwierdzenie przekroczenia poziomów dopuszczalnych poziomów hałasu	2007 Przekroczenia dopuszczalnych poziomów dla pory nocnej przy autostradzie: ▪ m. Głuponie 72a,	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych.	WIOŚ Poznań	Brak aktualnych danych. Nie prowadzono pomiarów.

Wskaźnik	Wartości wskaźników					Źródło danych	Ocena
	Stan wyjściowy 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015		
	- Trzcianka 51, m. Krystianowo-Michorze wo nr 58.						
Poważne awarie							
Liczba wystąpienia poważnych awarii	0	0	0	0	0	WIOŚ Poznań	Brak zdarzeń o charakterze poważnych awarii w okresie sprawozdawczym na terenie Gminy.
Liczba zakładów stwarzających potencjalne zagrożenie wystąpienia poważnej awarii	0	0	0	0	0	WIOŚ Poznań	Brak zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) i zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) na terenie Gminy.
Energia odnawialna							
Wielkość energii ze źródeł alternatywnych na terenie gminy	0	0	0	0	0	UG Kuślin	Brak źródeł energii odnawialnej będących we władaniu Gminy.

źródło: Opracowanie własne

Zbiór zaproponowanych i przeanalizowanych wskaźników może ulec modyfikacji w kolejnych raportach oraz nowym Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Kuślin. Jego ograniczenie lub rozszerzenie powinno odpowiadać potrzebom wynikającym z rzeczywistej analizy sytuacji jaka będzie panować na terenie Gminy Kuślin. Należy pamiętać, aby modyfikacje w zakresie wskaźników umożliwiły porównanie poszczególnych raportów między sobą.

5. PODSUMOWANIE

Powyższy Raport opracowano jako realizację wymogu wynikającego z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232.) nakładającego obowiązek sporządzania co 2 lata raportów z wykonania programów ochrony środowiska przez organ wykonawczy gminy. Sporządzone opracowanie z wykonania *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kuślin na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019 r.* obejmuje drugi okres sprawozdawczy tj. lata 2014-2015.

Analizując dane zawarte w niniejszym Raporcie, stwierdza się, iż realizacja zapisów *Aktualizacji Programu* przebiega prawidłowo, a rezultaty są zgodne z jego założeniami. Zaplanowane na lata 2014-2015 działania zostały w większości wykonane, a ich realizację finansowano z budżetu gminy, jak również ze środków zewnętrznych. Część zadań z uwagi na długotrwałość realizacji lub wydłużony czas pozyskiwania funduszy, dotacji, dofinansowań została zrealizowana częściowo a ich kontynuację zaplanowano na kolejne lata budżetowe.

Z przeprowadzonej analizy zrealizowanych inwestycji oraz wydatkowanych środków, należy stwierdzić, że Gmina Kuślin to jednostka, która przeznaczająca znaczną część swoich nakładów finansowych oraz administracyjnych na rozwój, zarówno w ramach prowadzonych inwestycji i przedsięwzięć, jak i działań organizacyjnych.

Z diagnozy stanu środowiska wynika, iż na terenie Gminy Kuślin stan czystości środowiska w latach objętych Raportem tj. 2014-2015 był dobry. W analizowanym okresie nie ustanowiono nowych form ochrony przyrody. Stan jakości powietrza w strefie wielkopolskiej oceniono jako dobry, zarówno pod kątem ochrony zdrowia jak i ochrony roślin. Niski stan czystości reprezentowały jedynie wody powierzchniowe, badane w punktach pomiarowo-kontrolnych na rzekach Mogilnica oraz Mogilnica Zachodnia. Potencjał ekologiczny cieku Mogilnica Zachodnia oceniono, jako słaby, z kolei cieku Mogilnica, jako umiarkowany.

W roku 2012 obszar zlewni rzeki Mogilnicy i Kanału Grabarskiego zaliczono do OSN. Na terenie Gminy Kuślin obejmuje on sołectwa Śliwno oraz Turkowo. Przeprowadzone badania wód podziemnych na terenie ww. zlewni nie wykazały zagrożenia zanieczyszczeniem, ani zanieczyszczenia wód azotanami pochodzenia rolniczego.

W roku 2014 i 2015 prowadzono badania wód na terenie nieczynnego składowiska odpadów komunalnych w Kuślinie. Pobrane próbki wody wykazały zanieczyszczenia pod względem wskaźników fizyko-chemicznych.

W analizowanym okresie sprawozdawczym inwestycje z zakresu ochrony zasobów wodnych i rozwoju gospodarki wodno-ściekowej stanowiły najważniejszą część harmonogramu realizacyjnego Gminy Kuślin. Rozwój sieci kanalizacji sanitarnej oraz przyjęcie programu dofinansowywania budowy przydomowych oczyszczalni ścieków przyczyniło się do zmniejszenia problemu nieprawidłowego gospodarowania nieczystościami ciekłymi na terenie nieruchomości prywatnych. Na

drugim miejscu plasowały się inwestycje z zakresu ochrony powietrza. Środki z budżetu wydatkowano m.in. na poprawę stanu nawierzchni dróg gminnych oraz budowę nowych dróg. Powyższe zadania służą ochronie powietrza i eliminacji zagrożeń komunikacyjnych wynikających z braku właściwych rozwiązań. W analizowanym okresie sfinansowano również działania termomodernizacyjne – przeprowadzono wymianę i remont stolarki okiennej oraz modernizację ogrzewania w wybranych budynkach użyteczności publicznej. Gmina Kuślin wspierała akcje związane ze wzrostem świadomości ekologicznej mieszkańców, głównie dotyczyły one prowadzenia prawidłowej gospodarki odpadami opartej na nowych przepisach.

W rozpatrywanych latach, systematycznie, choć w mniejszym stopniu prowadzone były działania w celu podnoszenia walorów turystyczno-krajoznawczych Gminy Kuślin.